

VÄRLDSKULTURMUSEERNA
THE NATIONAL MUSEUMS OF WORLD CULTURE

RELIGION OCH MYTOLOGI I ANTIKENS GREKLAND

LÄRARHANDLEDNING TILL TEMATIK OM
LEVNADSFÖRHÅLLANDEN I DEN DIGITALA
LÄRPLATTFORMEN *ANTIKEN*

Grundskola åk 7-9, gymnasieskola och vuxenstuderande i ämnena
Historia, SO, Religion, Svenska och Bild

Introduktion

Den digitala lärplattformen *Antiken* erbjuder ett stort utbud av kunskaps- och lärmaterial om antikens Grekland och Romarriket främst inom ramen för skolämnet Historia i grundskolans årskurs 7-9, samt gymnasieskolan och vuxenutbildning. Anpassade kopplingar kan även göras till ämnena Svenska, Bild och Religion/ Religionskunskap utifrån teman om litteratur, dramatik, konst, religion och mytologi. Lärplattformens innehåll kan levandegöra läroplansanknuten tematik, skapa engagemang och en bas för samtal, och därigenom ligga till grund för ett starkt lärande (se Läroplanskopplingar Antikens Grekland Online). Inom kulturområdena Grekland och Rom lyfts olika teman fram - *Politik & Samhälle, Liv & Död, Religion & Mytologi, Krig & Konflikter, Vetenskap & Språk, Handel & Ekonomi, Litteratur & Dramatik, Konst & Arkitektur, samt Idrott*. Inom dessa teman finns ett stort utbud av underteman. Hur olika drag och aspekter av de historiska kulturerna lever kvar inom vårt eget samhälle och vår egen samtid finns alltid med som ett givet undertema.

Plattformens innehåll utgår från de senaste forskningsrönen och diskussionerna inom de arkeologiska och historievetenskapliga studierna. Källmaterialet utgörs av Medelhavsmuseets föremålssamling, arkeologiska miljöer och byggnadsmonument, skriftliga förstahandskällor, forskningslitteratur, skönlitterära alster, fotografier, historiska målningar och kartor. Till detta kommer 3D-modeller, övrigt bildmaterial, tidslinjer, samt ett tiotal kortfilmer som utgår ifrån ett museiföremål som "vecklas ut", levandegörs och sätts i sin rätta kontext.

Tanken är att det gedigna materialet kan användas av lärare och elever på olika sätt - både i form av lärarens "katederundervisning" och elevernas egna självstudier.

Under mer formell "katederundervisning" kan lärare föreläsa för eleverna utifrån plattformens innehåll. Webbmaterialen kan då projiceras på duk i klassrummet. Som introduktion finns övergripande sidor om begreppen "antiken", "antikens Grekland" och "Romarriket" med tillhörande tidslinjer och kartor, samt en guide till hur ett föremål kan tolkas. Varje tema har därefter en specifik introduktionssida som introducerar dess innehåll och ställer frågor vars svar kan hittas i dess följande underteman. Ofta introduceras varje huvudtema av en kortfilm där ett museiföremål levandegörs och sätts i sin rätta kontext. Varje undertema inleds med en gestaltande bild och/eller föremål, och avslutas nästan alltid av ett föremål. Ständigt finns länkar till fler museiföremål som går att hitta i databasen Carlotta, såväl som gedigna lärarhandledningar med övningar och frågor utifrån varje tema och kultur. Efter att läraren introducerat övergripande tidsperiod och kulturområde, eller specifika teman, kan eleverna själva ta vid med olika underteman, göra övningar och besvara frågor som finns i de olika lärarhandledningarna. Mellan lärarstyrda och elevstyrda moment kan undervisningen därefter varieras.

Nedan följer exempel på övningar och arbetsuppgifter kopplade till ett specifikt tema med underteman, innehåll, bilder, kartor, museiföremål, kortfilmer mm.

Inför användandet av lärplattformen

För att eleverna på bästa sätt ska kunna ta sig an den digitala lärplattformens innehåll kan det vara bra att redogöra för vissa fakta, teman och begrepp, såväl som museerna i sig:

Världskulturmuseernas webbsida

[Världskulturmuseerna - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](http://varldskulturmuseerna.se)

Filmer om Världskulturmuseerna och deras museer och samlingar hittas via:

<https://www.youtube.com/user/varldskulturmuseet>

Världskulturmuseernas onlineprogram

Antikens Grekland Online – en interaktiv digital föreläsning med museipedagog som projiceras på duk i klassrummet och leder undervisningen därifrån – kan fungera som en introduktion till användandet av lärplattformens material:

[Skola Online - Världskulturmuseerna](#)

Vårt tips är att boka ett sådant program eller att på egen hand först ge en introduktion till kulturen och epoken, såväl som till andra historiska kulturer i och kring Medelhavet, innan användandet av plattformen.

Det finns även en möjlighet att via andra onlineprogram och digitala lärresurser ta sig an andra historiska kulturer genom *De tidiga flodkulturerna Online*, *Forntida Egypten Online*, *Romarriket Online* samt en annan av Världskulturmuseernas digitala lärplattformar:

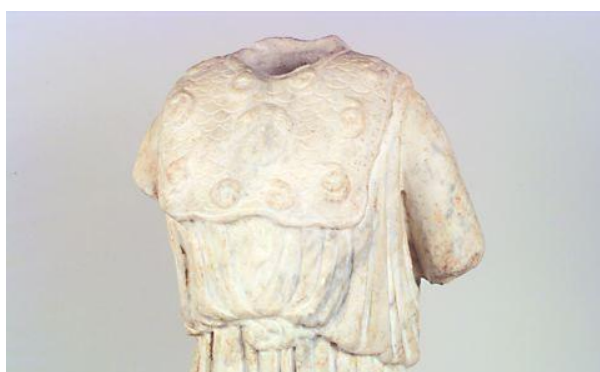
Allt har en historia – föremål och kortfilmer om världens historia, däribland ovan kulturer.

<https://www.varldskulturmuseerna.se/digitala-resurser/skolprogram-online/allt-har-en-historia/>

Arbetsuppgifter, frågor och övningar till temat

Efter att läraren gått igenom temats introduktion kan klassen tillsammans eller eleverna var för sig ta sig an övningarna och arbetsuppgifterna som finns till detta, eller så kan de fortsätta med resterande underteman och dess övningar och arbetsuppgifter.

Religion och mytologi i antikens Grekland – Introduktion

1. Sammanfatta filmens innehåll i några meningar: Vad är det för föremål som filmen berättar om? Vad kan det berätta om religion och mytologi i antikens Grekland?

2. Sammanfatta introduktionen i några meningar: Vilket århundrade byggdes Parthenontemplet? Vad hände med den jättelika Athena Parthenos-statyn?

I antikens Grekland var religionen polyteistisk.

Vad menas med det?

Vad kallades den högste guden? Nämn två andra gudar och deras styresområden.

Vad menas med offer? Vad var oraklet i Delfi?

Vad menas med mytologi? När och hur kom kristendomen till Grekland och vad hände då med den gamla religionen?

3. Fantisera och skriv en kort berättelse om en person som kommer till Parthenontemplet och Athena Parthenos-statyn. Vem är denne? Varför är denne där? Vad gör personen?

Vilket århundrade är detta? Vilka andra människor är där? Vad gör personen efter sitt besök?

Skriv max en sida.

4. Vad tror du att människor som kom till Apollontemplet i Delfi frågade oraklet? Ge tre exempel på frågor samt vad du tror att de fick för svar. Vilka tre frågor skulle du själv ställa oraklet? Skriv max en halv sida.

5. Berätta om en människa från antikens Grekland som har en koppling till religion och mytologi. Sök efter information i valfria källor. Vad hette denne? Var i antikens Grekland levde denne? Hur levde denne sitt liv? Vad har/hade denne med religion och mytologi att göra? Diskutera även hur du fick fram informationen - lätt eller svårt? Vilka källor användes? Skriv max en sida.

6. Läs vidare om högtider och festivaler i undertemat "Högtider" i temat "Liv och död". Lista och beskriv tre antika grekiska högtider som har med religion att göra. Skriv max en halv sida.

7. Jämför den antika grekiska religionen med kristendomen, judendomen eller islam. Vilka likheter och skillnader finns? Tänk på begrepp som gudar, gudarnas sätt att vara, heliga byggnader, heliga skrifter och central organisation. Skriv max en sida.

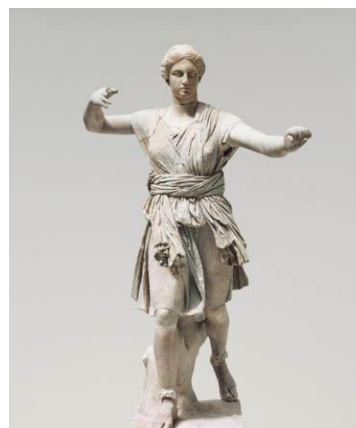
Gudar och gudinnor

1. Sammanfatta under temat i några meningar: Vilka var olymperna? Hur betedde sig ofta gudarna? Vilka var Zeus, Hera, Poseidon, Hades, Ares, Afrodite, Athena, Apollon och Dionysos? Vad kallade romarna dessa gudar?
2. Sök fritt efter information om tre andra antika grekiska gudar som inte anges i texten. Ange namn och styresområde. Ange även källa. Skriv max en halv sida.
3. Jämför gudar från olika religioner. Välj tre grekiska gudar (ej samma som tidigare) och sök fritt efter information om liknande gudar med liknande styresområden från två andra religioner. Exempel på religioner att jämföra med: fornnordisk tro, hinduism (Indien) eller shintoism (Japan). Sök även efter bilder på de olika gudarna och jämför dem. Vilka likheter och skillnader finns? Skriv max en sida.

4. Studera föremålet. Vad är det för något? Vad har det använts till? Vad fanns i? Vem tror du ägde föremålet? Varför tror du att det finns ett

mytologiskt motiv på föremålet? Vem visar det? Vilken tid och plats kommer föremålet ifrån? Jämför föremålet med ett liknande föremål från idag. Upplevdes dessa typer av föremål på olika sätt då och nu? Vilka är skillnaderna och vilka är likheterna? Finns det föremål som upplevs liknande idag? Skriv max en sida.

5. Studera föremålet. Vad är det för något? Vem föreställer det? Vilken tid och plats kommer föremålet ifrån? Var tror du föremålet stod? Vad har hänt med det? Vad tror du var orsaken? Kan orsaken ha något med religion att göra? Jämför föremålet med ett liknande föremål från idag. Upplevdes dessa typer av föremål på olika sätt då och nu? Vilka är skillnaderna och vilka är likheterna? Finns det föremål som upplevs liknande idag? Skriv max en sida.
6. Sök efter ett antikt grekiskt föremål i databasen Carlotta som visar gudar och gudinnor. Skriv vad föremålet är, vad det använts till och varför du valt föremålet. Skriv max en sida.

Vardaglig religiös praktik och religiösa föremål

1. Sammanfatta undertemat utifrån följande frågor: Hur utförde antikens människor sin religion och sin religiösa praktik i sina hem? Vilka föremål brukade de använda sig av? Skriv max en halv sida.

2. Spekulera, fantisera och beskriv utifrån bilden. Vilka kvinnor är det som står vid vägen och tittar bort över dammen? Vad heter de och vad gör de där? Vad är det för religiöst sällskap som promenerar fram på andra sidan? Vilken gud eller vilka gudar tillber de? Vilket tempel är de på väg till? Vad ska de göra där? Skriv max en sida.

3. Hur genomför människor sin religion och sin religiösa praktik idag? Utgå ifrån det du känner till om människor som praktiserar någon av de fem stora världsreligionerna. Hur är religionen en del av deras liv? Vad sker i hemmen? Utanför hemmen? Vilka likheter och skillnader finns i jämförelse med en religiös människa från antikens Grekland? Skriv max en sida.

4. Studera föremålet. Vad är det för något? Vad har det använts till? Vem föreställer det? Vilken tid och plats kommer föremålet ifrån? Vad kan det berätta om religion och gudomligheter? Jämför föremålet med ett liknande föremål idag och ge exempel på ett sådant. Upplevdes dessa typer av föremål på olika sätt då och nu? Vilka är skillnaderna och vilka är likheterna? Skriv max en sida.

5. Sök efter ett antikt grekiskt föremål i databasen Carlotta som har med religion att göra. Skriv vad föremålet är, vad det använts till och varför du valt föremålet. Skriv max en sida.

Dödlighet, synen på döden och begravningar

1. Sammanfatta undertemat om synen på döden. Vad trodde många hände efter livets slut? Vad ansåg Homeros? Vad ansåg Platon?

Vilken relation hade de levande till de döda?
Skriv max en halv sida.

2. Jämför grekernas syn på döden med minst tre andra synsätt på döden och efterlivet från andra kulturer och religioner. Sök fritt efter information. Vilka likheter och skillnader finns? Vad tror du själv händer när livet tar slut? Skriv max en sida.

3. Vad visar begravningsplaketten? När och var är den ifrån? Fantisera kort ihop vilka som syns på plaketten och vad som hänt den döde. Var tror du att denna kommer till för plats utifrån de antika tankarna och teorierna om vad som hände efter döden? Hur lever den döde kvar hos de levande när denne är borta. Skriv max en sida.

4. Varför ansågs det viktigt med en bra begravning? Vilka steg kunde en begravningsprocess innehålla? Skriv max en halv sida.

5. Vad menas med *nekropolis*? Sök i valfria källor efter kunskap om en antik grekisk nekropol. Namnge platsen, beskriv dess geografiska läge och hitta en bild som visar platsen idag. Skriv max en sida.

6. Studera föremålet. Under vilken begravningsritual och ceremoni tror du föremålet användes? Vilken slags person tror du använde sig av föremålet? Jämför föremålet med något liknande som används idag. Vilka likheter och skillnader finns. Skriv max en halv sida.

7. Sök efter ett föremål i databasen Carlotta som du anser har något med döden att göra. Beskriv föremålet och motivera varför du valt det. Skriv max en sida.

Herakles

1. Sammanfatta filmen: vem var Herakles och vilket djur mötte han under en stor strid? Sammanfatta texten: vad kallas även Herakles och hur besegrade han hydran vid Lerna? Skriv max en halv sida.

2. Fördjupa dig i tre av de övriga tio stordåden. Sök fritt efter information. Beskriv i minst fem meningar per stordåd om vad det var för uppdrag Herakles fick och hur han lyckades med det. Ange källa. Skriv max en sida.

3. Vissa menar att myterna och berättelserna om Herakles ständigt fortsätter att berättas idag. Diskutera detta påstående och ge minst fem exempel på olika verk och berättelser. Jämför verkens likheter och skillnader med antikens Heraklesmyter. Skriv max en sida.

4. Antikens greker talade om heroer – hjältar. Vilken slags hjälte var Herakles? Vilka värden och egenskaper betonades hos honom? Vilka hjältar ser många människor upp till idag? Hur ser hjälteidealet ut? Likheter och skillnader från förr?

Vilka värden och egenskaper hyllas? Hur bör en hjälte vara som person? Vad bör en hjälte ha gjort? Vad är dina egna tankar om denna fråga? Har du egna hjältar och förebilder? Skriv max en sida.

5. Fördjupa dig utifrån föremålet i kärleksguden Eros inom mytologin. Sök fritt efter information. Vilka myter och berättelser finns om Eros? Vad tror du att föremålet har använts till? Varför finns Eros som motiv på det? Finns det liknande föremål som används idag? Likheter och skillnader? Skriv max en sida.

Berömda myter

1. Vad var det Trojanska kriget? Sammanfatta med mellan fem och tio meningar.

2. Beskriv den antika grekiska skapelsemyten. Sammanfatta med mellan fem och tio meningar.

3. Jämför den antika grekiska skapelsemyten med den fornnordiska skapelsemyten. Sök fritt efter information. Sammanfatta den fornnordiska

skapelsemyten med mellan fem och tio meningar. Vilka likheter och skillnader finns mellan de olika myterna? Skriv sammanlagt en halv sida.

4. Vem var Perseus? Sammanfatta hans äventyr på mellan fem och tio meningar.

5. Vem var Theseus? Sammanfatta hans äventyr på mellan fem och tio meningar.

6. Vem var Orfeus? Sammanfatta hans öde på mellan fem och tio meningar.

7. Vem var Ikaros? Sammanfatta hans öde på mellan fem och tio meningar. Svara även på frågan: Vad tror du läsaren ska lära sig av berättelsen?

8. Skriv en egen berättelse med inspiration från antikens myter. Placera berättelsen i antik tid. Ge huvudkaraktären ett uppdrag att utföra. Skapa hinder som denne ska klara. Se till att det finns en fruktad motståndare eller en fruktad färd som huvudkaraktären måste ta sig an i slutet. Se till att ha en början, en mitt och ett slut. Skriv max två sidor.

9. Fortsätt fördjupa dig i antika Greklands religion och mytologi via temat "Litteratur och dramatik". Ta del av och fördjupa dig kring namn och begrepp som Homeros, Iliaden, Odyssén, Aischylos, Sofokles, kung Oidipus m fl.

10. Studera föremålet. Vad visar det för mytologiskt motiv? Leta nu upp ett annat föremål från databasen Carlotta som du anser har något med mytologi att göra. Beskriv föremålet och motivera varför du valt det. Skriv max en sida.

Hur lever den antika grekiska religionen och mytologin kvar idag?

1. Redogör för hur spåren och effekterna av den antika grekiska religionen och mytologin lever kvar idag. Stolpa upp fakta på max en sida.

2. Sök fritt efter information och ge nya exempel på hur antika Greklands religion och mytologi lever kvar idag. Beskriv kort i text och hitta en gestaltande bild för:

A. Ett tempel eller annan helgedom som turister ofta besöker idag.

B. Himlakroppar som månar

C. Minst tre populärkulturella verk i form av romaner, film, tv-serier och/eller tv- och datorspel.

Skriv max en sida.

Övningar och uppgifter för hela temat

1. Berätta om en människa från antikens Grekland som har en koppling till religion och mytologi. Sök efter information i valfria källor. Vad hette denne? Var i antikens Grekland levde denne? Hur levde denne sitt liv? Vad har/hade denne med religion och mytologi att göra? Diskutera även hur du fick fram informationen - lätt eller svårt? Vilka källor användes? Skriv max en sida.

2. Beskriv en scen där två athenare råkar mötas på gatan medan de är på väg till varsitt tempel. De kommer från helt olika samhällsgrupper. Vilka är de? Vad heter de, hur gamla är de, hur ser deras familjer ut? Hur lever de sina liv? Fantisera ihop en händelse, en kort dialog, beskrivning av deras religiösa ärende och hur de fortsätter sin dag. Skriv max en sida.

3. Jämför den antika grekiska religionen med kristendomen, judendomen eller islam. Vilka likheter och skillnader finns? Tänk på begrepp som gudar, gudarnas sätt att vara, heliga byggnader, heliga skrifter och central organisation. Skriv max en sida.

4. Tolka föremålet! Vad är det för något och vad kan det berätta? Använd dig av vägledningen och dess frågor på sidan "Vad kan ett museiföremål berätta?". Skriv först vad du TROR att föremålet är och vad det kan berätta. Leta därefter upp föremålet via Världskulturmuseernas databas [Carlotta - Översikt](#). Försök hitta rätt sökord. Besvara frågorna så gott det går med informationen som finns vid föremålet. Jämför dina egna tankar med de riktiga svaren. Hur väl stämde de? Skriv 1-2 sidor.